

**Силабус до дисципліни «Феномен статі у соціальній роботі»**

<b>Назва курсу</b>	<b>Феномен статі у соціальній роботі</b>
<b>Веб-сайт для курсу</b>	<a href="http://do.luguniv.edu.ua/">http://do.luguniv.edu.ua/</a>
<b>Мета й завдання курсу</b>	<p><b>Мета</b> навчальної дисципліни – вивчення феномену статі у рамках гендерних досліджень, розвиток професійної компетентності майбутніх соціальних працівників у сфері надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів з урахуванням гендерного підходу.</p> <p>Основними <b>завданнями</b> вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- надати знання про основні категорії гендерних досліджень;</li> <li>- проаналізувати історичний аспект розвитку жіночих (у тому числі й феміністських) та чоловічих досліджень в Україні й за її межами;</li> <li>- визначити відмінності сучасного положення чоловіків та жінок у різних сферах життєдіяльності суспільства;</li> <li>- пояснити соціокультурне підґрунтя відмінностей у позиціях чоловіків та жінок у соціумі;</li> <li>- орієнтувати на осмислення проблем і перешкод, що стоять перед чоловіками та жінками як представниками певної статі;</li> <li>- сформувати гендерну толерантність, повагу до особистості незалежно від її гендерної приналежності, а також установку щодо недопущення дискримінації за гендерною ознакою;</li> <li>- навчити застосовувати набуті знання для урахування гендерних відмінностей різних категорій клієнтів у соціальній роботі.</li> </ul>
<b>Тривалість курсу</b>	<p>Кількість кредитів – 3  Кількість тижнів – 4 (9 годин на тиждень)  Кількість годин – 90 (18 лекцій, 18 практичних занять)</p>
<b>Результати навчання</b>	<p><b>У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розуміти сутність гендерної теорії, знати основні її поняття;</li> <li>- орієнтуватись в еволюції гендерних досліджень;</li> <li>- володіти інформацією щодо наявних у суспільстві гендерних стереотипів;</li> <li>- розбиратися в особливостях процесів гендерної соціалізації та становлення гендерної ідентичності особистості;</li> <li>- аналізувати причини і зміст існуючих у суспільстві проблем, що походять від гендерної нерівності;</li> <li>- визначати специфіку соціальної роботи з жінками та чоловіками, враховуючи їх гендерні особливості;</li> <li>- використовувати гендерний підхід під час аналізу, прогнозування та вирішення проблемної ситуації клієнта, уникаючи гендерної дискримінації.</li> </ul>

<p><b>Тижневий розклад</b></p>	<p><b>1-й тиждень:</b> лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Гендерні дослідження як галузь наукових досліджень. Становлення теорії гендеру»; лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Історико-філософський огляд проблеми співвідношення статей».</p> <p><b>2-й тиждень:</b> лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності»; лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Гендерні стереотипи і джерела їх відтворювання»; лекція – 2 години «Особливості становища чоловіків і жінок в економічній сфері»</p> <p><b>3-й тиждень:</b> семінарське заняття – 2 години «Особливості становища чоловіків і жінок в економічній сфері»; лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Гендер і політика»; лекція – 2 години «Гендерні ролі в сім'ї».</p> <p><b>4-й тиждень:</b> семінарське заняття – 2 години «Гендерні ролі в сім'ї»; лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Феномен сексуальності в системі гендерних відносин»; лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Гендерні аспекти соціальної роботи».</p>
<p><b>Теми</b></p>	<p><b>Змістовий модуль 1.</b> Тема 1. Гендерні дослідження як галузь наукових досліджень. Становлення теорії гендеру. Тема 2. Історико-філософський огляд проблеми співвідношення статей. Тема 3. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності. Тема 4. Гендерні стереотипи і джерела їх відтворювання. Тема 5. Особливості становища чоловіків і жінок в економічній сфері. Тема 6. Гендер і політика. Тема 7. Гендерні ролі в сім'ї. Тема 8. Феномен сексуальності в системі гендерних відносин. Тема 9. Гендерні аспекти соціальної роботи.</p>
<p><b>Орієнтація (на кого розрахований курс)</b></p>	<p>Соціальна робота</p>
<p><b>Резюме викладача</b></p>	<p>Пономарьова Віра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи, e-mail: veraknopa86@gmail.com</p>
<p><b>Інформація для підтримання зв'язку з викладачем</b></p>	<p>e-mail: veraknopa86@gmail.com +380502045935</p>

<b>Попередня підготовка</b>	Теорія соціальної роботи; Технології соціальної роботи; Соціальна робота з різними категоріями клієнтів
<b>Як навчатися?</b>	Студенти опрацьовують теоретичний матеріал лекцій, готуються до практичних занять, виконують завдання для самостійного опрацювання. Наприкінці курсу складають залік
<b>Навчальні матеріали</b>	<p style="text-align: center;">Базові</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Гендерні дослідження: навчально-методичний посібник. Укладач: Медіна Т. В. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 127 с.</li> <li>2. Гендер для медій / Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Вид. третє, вип. і доп. К.: Критика, 2017. 220 с.</li> <li>3. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві. К.:Інститут соціології НАНУ, 2007. 143 с.</li> <li>4. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери. Київ, 2017. 172 с.</li> <li>5. Забезпечення гендерної рівності: проблеми теорії та практики : навчальний посібник / за ред. проф. Н. Камінської. Київ, 2021. 160 с.</li> <li>6. Кириленко С. О., Луняк Є. М. Гендерні історичні студії: світовий та вітчизняний досвід: навч.-метод. посіб. Ніжин: видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 200 с.</li> <li>7. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. К.: Основи, 2017. 256 с.</li> <li>8. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К.: Основи, 2014. 65 с.</li> <li>9. Основи теорії гендеру: навч. посібник / відп. ред. М. М. Скорик. К.: «К.І. С.», 2004. 521 с.</li> <li>10. Особливості надання медичних та соціальних послуг для вразливих категорій населення з використанням гендерно-чутливого підходу: навч. посіб. / Ярошенко А. О., Варбан М. Ю., Шульга Л. О. та ін.; за заг. ред. Ярошенко А. О. К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017. 112 с.</li> <li>11. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.</li> <li>12. Створення та забезпечення діяльності притулків для осіб, постраждалих від домашнього насильства: метод. посіб. / Федорович Н. В., Скіпальська Г.Б. та ін. К.: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2019. 176 с.</li> </ol>

13. Структурні виміри сучасного суспільства: Навчальний посібник / За ред. С. Макеєва. К., 2006. 372 с.
14. Сучасне розуміння маскулінності: ставлення чоловіків до гендерних стереотипів і насильства щодо жінок. К.: UNFPA Ukraine, 2018. 125 с.
15. Ткалич М. Г. Гендерна психологія: навчальний посібник / М. Г. Ткалич. 3-е видання. К. : Академія, 2021. 256 с.
16. Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ): навчальний посібник / за заг. ред. Н. Світайло. Суми: Видавництво РА «Хорошие люди», 2013. 209 с.
17. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 358 с.

#### Допоміжні

1. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. – К.: Заповіт, 2016. 244 с.
2. Гіденс Е. Гендер і сексуальність. Соціологія; пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред. О. Іващенко. К.: Основи, 1999. 726 с.
3. Главацька О.Л. Вплив батьківської сім'ї на гендерну соціалізацію сучасної молоді. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Вип. 1 (40). 2017. С. 55 – 59.
4. Главацька О.Л. Статеворольові стереотипи як соціокультурна основа гендерної соціалізації молоді в сучасній сім'ї // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2014. № 4 (287). С. 104–115.
5. Горішна Н. М. Гендерна освіта соціальних працівників у США // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2011. Вип. 20. С. 20 – 23.
6. Котова-Олійник С., Стельмах Б., Ярош О. Гендерна абетка для українських медіа: посібник. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2013. 50 с.
7. Марценюк Т.О., Рождественська О.А. Гендерні стереотипи зовнішньої реклами (на прикладі Подолу міста Києва) // Наукові записки. Соціологічні науки. 2012. Том 96. С. 82–88.
8. Методичний посібник для фахівців, які впроваджують корекційні програми для осіб, які вчинили насильство в сім'ї / Укладачі: Мустафаєв Г. Ю., Довгаль І. І. К., 2011. 192 с.
9. Сиротюк К. Особливості гендерної соціалізації підлітка в сучасному суспільстві // Вісник Київського національного університету ім. Тараса

	<p>Шевченка. Психологія. Вип. № 2(2). 2014. С. 92–94.</p> <p>10. Судове вирішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією: збірка кращих практик / Упорядники: Олена Уварова, Марія Ясеновська. Х.: ФОП Бровін О. В., 2016. 192 с.</p> <p>11. Тарасенко Н.В., Кріпак Н.М. Формування гендерної культури дітей і молоді методами соціальної вуличної роботи // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2016. Вип. 1. Том 1. С. 162-165.</p> <p>12. Харитоновна О.В. Ключові засади гендерної політики в кримінальному праві України та основні напрями реформ щодо протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству. Науково-практичний посібник. Харків: ТОВ «Видавництво “Права людини”», 2018. 344 с.</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <p>1. Бібліографічний покажчик. Соціальна робота. URL: <a href="http://www.rada.gov.ua/library/bibliogr/soz-robotal.html">http://www.rada.gov.ua/library/bibliogr/soz-robotal.html</a></p> <p>2. Bookap.info: психологічна бібліотека URL: <a href="http://bookap.info/">http://bookap.info/</a></p> <p>3. Buklib.net: електронна бібліотека URL: <a href="http://buklib.net/">http://buklib.net/</a></p> <p>4. Ebooktime.net: електронна бібліотека URL: <a href="http://ebooktime.net/">http://ebooktime.net/</a></p> <p>5. Mirknig.com: електронна бібліотека URL: <a href="http://www.mirknig.com/">http://www.mirknig.com/</a></p>
<b>Необхідне устаткування</b>	Комп'ютер/ноутбук, програмне забезпечення, Інтернет ресурси
<b>Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності</b>	Лекція, практичні заняття, індивідуальна робота студентів (письмові творчі завдання, есе, доповідь, консультація), ілюстрації, схеми, презентації, аналіз проблемних питань, дискусії, самостійне опрацювання студентами навчального матеріалу
<b>Оцінювання (онлайн / очно)</b>	Аудиторно та заочно
<b>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)</b>	Тестування (20%) Практичні заняття (80%)
<b>Чат / сесії</b>	Програма складається із 9 тем. Певні функції системи управління навчанням використовуються у якості засобів комунікації, для проведення занять та як навчальні завдання, зокрема використовуються дискусії, круглі столи. Для забезпечення цього процесу для здобувачів

	підготовлені різні матеріали: теоретичний матеріал до кожної теми, інтерактивні та проблемно-пошукові завдання, посилання на ресурси в мережі, презентації.
<b>Форум / теми для обговорень і тривалість</b>	Форум за необхідністю
<b>Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності</b>	<p>Курс розроблений з урахуванням положень «Кодексу академічної доброчесності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», який розглянуто та схвалено на засіданні Національного агентства, Протокол № 2 від 25 лютого 2019 року</p> <p>Окреслимо його основні складові:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.</li> <li>- Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.</li> <li>- Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.</li> <li>- Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.</li> <li>- Використання засобів ІКТ, створення власних навчальних е-ресурсів, видання наукової продукції має відбуватися з дотриманням вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права»</li> </ul>
<b>Feedback курсу</b>	Результати модульного тесту. Анонімне опитування